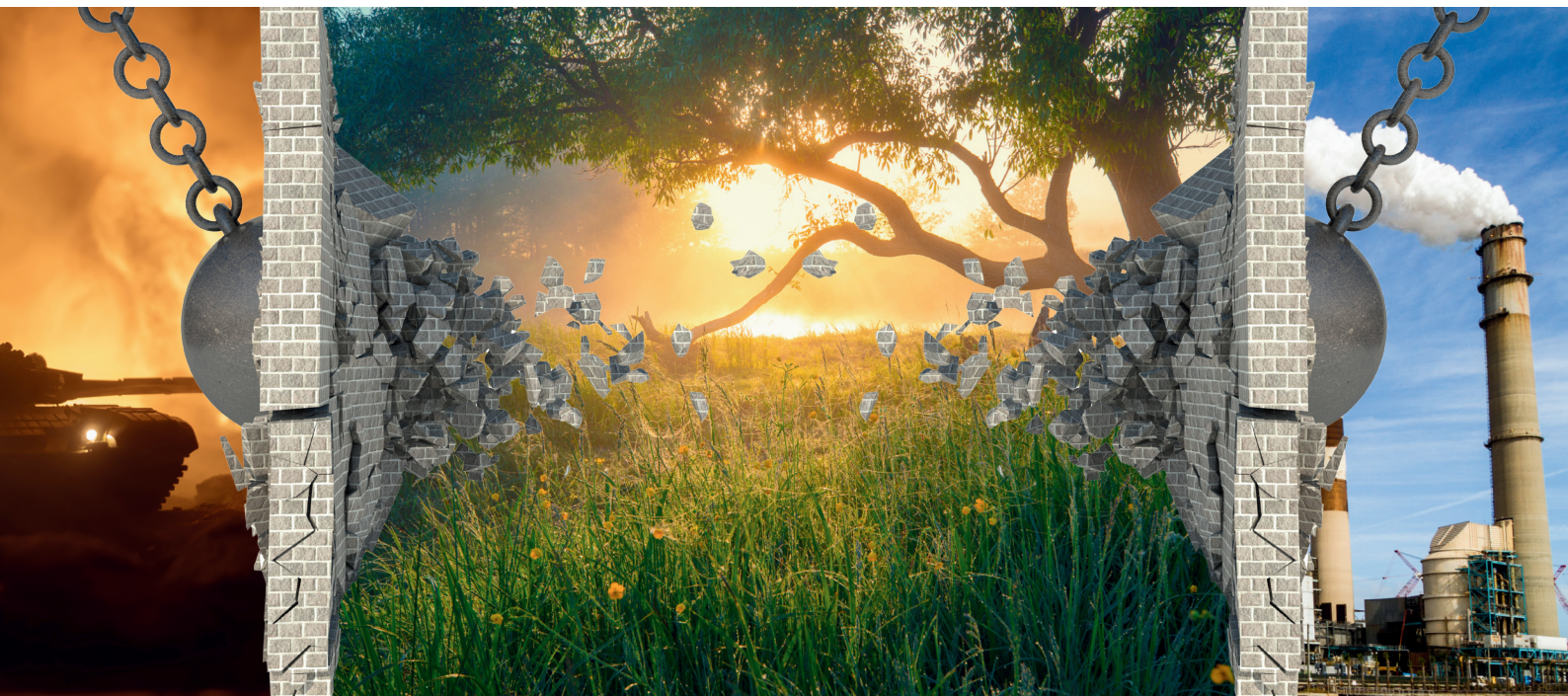

Резолюція конференції

Сучасна екополітика України: прозорість, ефективність та безпека в умовах військової агресії

м. Київ | 4-5 листопада 2025 р.

Цифрова версія:

Доступ до екологічної інформації і участь громадськості як складові екологічної демократії

1. В умовах воєнного стану Україна має докладати максимум зусиль для того, аби в повній мірі гарантувати громадськості процедурні екологічні права на рівні, гарантованому Організацією Конвенцією. Застосування будь-яких обмежень з міркувань національної безпеки повинно бути обґрунтованим, пропорційним і таким, що найменше звужує гарантовані Конвенцією права.
2. Україна повинна продовжувати розширяти можливості громадськості у доступі до екологічної інформації шляхом доповнення переліку видів екологічної інформації, яка збирається, зберігається і оприлюднюється електронними засобами.
3. Необхідно скасувати тимчасово введений на початку повномасштабного вторгнення “мораторій” на подання операторами звітів про викиди та перенесення забруднювачів і відходів до реєстру викидів та перенесення забруднювачів.
4. Продовжувати розширяти можливості участі громадськості у процесах прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля, шляхом розширення переліку документів державного планування (стратегій, планів, програм) та дозвільних процедур, які вимагають залучення громадськості.
5. Не допускати звуження можливостей участі громадськості у процедурі оцінки впливу на довкілля, шляхом звуження переліку видів діяльності та об’єктів, які підлягають ОВД.
6. Застосовувати змішаний режим проведення громадських слухань щонайменше у відносно безпечних регіонах України в процедурах СЕО, ОВД, видачі інтегрованого довілльового дозволу та інших процедурах, які передбачають проведення громадських слухань.

Інституційні реформи як основа антикорупційної екологічної політики

1. Ефективна антикорупційна екологічна політика потребує сучасної архітектури екологічного врядування, заснованої на горизонтальних реформах: екологічного контролю, моніторингу та юридичної відповідальності. Саме вони мають стати основою для підвищення прозорості, підзвітності та стійкості державної екополітики.
2. Будь-які інституційні зміни, зокрема реорганізація центральних органів виконавчої влади у сфері довкілля, мають бути спрямовані не на ослаблення, а на посилення екологічної функції держави, забезпечення її незалежності від політичного чи економічного впливу.
3. Розвиток екологічного врядування має відбуватися через зміцнення інституційної спроможності органів всіх рівнів влади від центрального до місцевого із чітким розподілом повноважень, відкритістю рішень та доступом громадськості до інформації.
4. При кожній ОВА та міській, сільській і селищній раді мають діяти окремі структурні одиниці з питань довкілля. Неприпустимо поєднувати екологічні функції з житлово-комунальними, транспортними, аграрними чи господарськими, оскільки це загрожує пріоритетності екологічної політики.

5. Децентралізація у сфері довкілля повинна супроводжуватися створенням дієвих механізмів координації, експертної підтримки та контролю, аби уникнути розпорошення відповідальності й зниження якості управління.

6. Важливо забезпечити професійний кадровий потенціал, системну підготовку фахівців, ухвалення необхідних стратегічних документів та належний моніторинг і звітність про реалізацію екополітичних рішень.

7. Ініціювати розроблення та впровадження державних і регіональних навчальних програм для екологічних фахівців громад, оскільки таких програм наразі не існує, і громади позбавлені доступу до системної підготовки кадрів.

8. Забезпечити, щоб програми соціально-економічного розвитку перестали бути формальними документами і містили окремий екологічний компонент, інтегрований з регіональними та національними планами розвитку, з визначенням відповідальних осіб, ресурсів і механізму моніторингу виконання.

9. Забезпечити системне ведення, оновлення і змістовне наповнення офіційних веб-сайтів громад інформацією у сфері довкілля — включаючи програми, заходи, бюджетні витрати та результати виконання, у форматі, придатному для опрацювання і аналізу.

10. Створити механізми консультаційної, експертної та методичної підтримки для громад, які не мають достатньої інституційної та кадрової спроможності у сфері довкілля, включаючи міжмуніципальні моделі співпраці та підтримку з боку обласного рівня.

11. Забезпечити контроль за виконанням природоохоронних заходів по всій вертикалі влади, що потребує підготовки кваліфікованих кадрів та відновлення Міндовкілля України.

12. Створити Агенцію природоохоронних територій України.

13. Посилити інституційну спроможність ЦОВВ у сфері управління відходами через створення окремого ЦОВВ, що буде займатися реалізацією державної політики в сфері управління відходами.

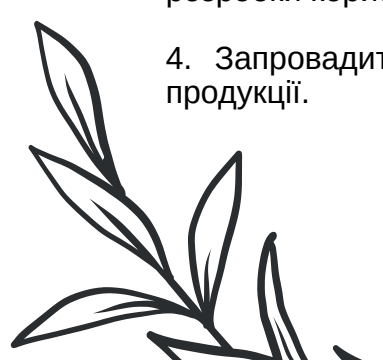
Удосконалення законодавства у сфері надрокористування і захисту довкілля від шкідливого впливу гірничо-видобувної промисловості як умова конкурентності галузі на міжнародному рівні

1. Перенести процес оцінки впливу на довкілля (ОВД) і видачу висновку з ОВД на етап, що передує виставленню ділянки надр на аукціон та на етап підготовки угод про розподіл продукції.

2. Заборонити надрокористування на всіх категоріях земель на підставі земельних сервітутів в умовах, коли таке надрокористування унеможлиблює використання ділянки за основним цільовим призначенням (лісові землі).

3. Посилити роль місцевого самоврядування у прийнятті рішень, що стосуються розробки корисних копалин на територіях громад.

4. Запровадити механізм розкриття інформації про умови угод про розподіл продукції.

5. Запровадити законодавчі зміни з метою забезпечення принципу платності використання природних ресурсів та принципу «забруднювач – платить» при здійсненні видобування на підставі угод про розподіл продукції (плата за землю, екологічний податок, рентна плата за спеціальне використання води).

Ефективне управління відходами як основа циркулярної економіки

1. Прийняти Стратегію розвитку циркулярної економіки України до 2035 р. та розробити план дій до неї, запровадити економічні стимули для впровадження бізнесом елементів циркулярної економіки.

2. Активізувати роботу парламенту в підтримці законів, що дозволяють запустити систему розширеної відповідальності виробника для різних видів відходів, а також дозволять створити нормативно-правове забезпечення управління відходами гірничо-видобувної промисловості.

3. Посилити режим державного екологічного контролю за операціями із відходами через реформування державного екологічного контролю та створення нової екологічної інспекції.

4. Відмовитися від практики спрощення дозвільних процедур, запровадження експериментальних проєктів в сфері управління відходами, особливо для небезпечних відходів та підвищити якість ліцензійної діяльності та інституційної спроможності Мінекономіки.

5. Мінрозвитку внести зміни до Методики роздільного збирання побутових відходів щодо удосконалення вимог до збирання біовідходів, розміщення пунктів роздільного збирання побутових відходів та запровадження альтернативної системи символів та знаків видів побутових відходів.

Збереження біорізноманіття під час повномасштабної війни

1. Забезпечити збір та фіксацію інформації щодо втрат популяцій видів, занесених до Червоної книги України, рослинних угруповань та біотопів з метою оцінки втрат біорізноманіття на всіх рівнях існування.

2. Удосконалити та впровадити методику оцінки екосистемних послуг для розрахунку завданих збитків з урахуванням затрат на відновлення екосистем до негативного стану.

3. Забезпечити моніторинг за станом пошкоджених та знищених екосистем з метою розробки прогнозів та впровадження заходів по їх відновленню (в першу чергу на Каховському водосховищі).

4. У рамках діяльності з відбудови територій що постраждали внаслідок бойових дій розробити та затвердити вимоги та нормативи щодо очищення територій від хімічного забруднення та визнання їх придатними для використання.

5. Забезпечити функціонування хімічних лабораторій з потужностями, які можуть дозволити проведення повноцінних досліджень забруднення ґрунтів, вод та повітря внаслідок бойових дій.

6. Забезпечити функціонування спеціалізованих полігонів для зберігання та утилізації відходів руйнації шляхом безпечним для довкілля.

7. Формування інформаційної бази даних природних екосистем (біотопів), їхнього картування та включення до Держгеокадастру України з метою імплементації до Системи інтегрованої геопросторової інформації IGIF та INSPIRE та забезпечити охорону та управління територіями Смарагдової мережі,
8. Терміново вжити заходів із запровадження моніторингу та контролю площ розорювання, зокрема зупинення розорювання природоохоронних територій, земель водного фонду та степових ділянок.
9. Запровадити заходи із скорочення застосування та контролю за внесенням пестицидів та гербіцидів, хімічних добрив, збільшення площ з органічним землеробством. Провести інвентаризацію всіх водних об'єктів України.
10. Затвердити списки та засоби контролю інвазійних видів, які спричиняють трансформацію і загрожують функціонуванню природних екосистем з метою запобігання негативних наслідків.
11. Затвердити нормативно-правові рамки та документи державного планування, спрямовані на запобігання пожежам у природних екосистемах, в тому числі на торфовищах.
12. Запровадити єдину уніфіковану систему моніторингу біорізноманіття.
13. Спростити процедуру створення нових чи розширення існуючих територій ПЗФ, охоронних зон навколо них та охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах та збереження об'єктів Червоної книги України, зокрема в частині погоджень ОДА/РДА.
14. Розглянути питання створення компенсаторних територій та об'єктів ПЗФ замість тих, які були пошкоджені або знищені воєнними діями.
15. Відновити рух в напрямку досягнення Україною показника заповідності 30% від площі держави.
16. Підтримати ініціативу НПП "Тузлівські лимани" щодо створення морського резервату в територіальних водах України у Північно-Західній частині Чорного моря, включивши його в межі НПП для відтворення та збереження популяції чорноморських китоподібних.
17. Для відтворення і допомоги чорноморським китоподібним, які протизаконно утримуються в дельфінаріях, а також тим, яких викидає море на берег, Створити в межах НПП "Тузлівські лимани" реабілітаційний (реадаптаційний) центр для чорноморських китоподібних, які вилучаються з незаконного утримання в дельфінаріях, а також тих, яких викидає море на берег.
18. Внести зміни до Закону України «Про альтернативну енергетику», якими запровадити механізми захисту важливих природоохоронних територій від впливу промислових вітропарків.
19. Створити та затвердити «Атлас територій України допустимих та недопустимих для будівництва промислової вітроенергетики».
20. Ухвалити мораторій на зведення вітрових електростанцій на території гірських хребтів Українських Карпат.

Київ, 2025 рік

